

Закону України «Про обов'язкову професійну пенсійну систему», яким передбачалося запровадження пенсійного страхування окремих категорій осіб, які зайняті на роботах із шкідливими та важкими умовами праці, або на посадах і в професіях, зайнятість на яких дає право на призначення пенсії на пільгових умовах чи за вислугу років [9].

Наразі, в суспільстві немає розуміння необхідності запровадження даних реформ та активних дій суспільства, спрямованих на прискорення реформ у сфері соціального страхування.

Сподіваємося, що згадані реформи у сфері соціального страхування відбудуться, як і належить у цивілізованій демократичній державі, враховуючи уроки історії та аналізуючи доцільність змін крізь призму досвіду правового регулювання.

1. Сташків Б. І. Теорія права соціального забезпечення: Навч. Посібник / Б. І. Сташків. — К.: Знання. — 2005. — 405 с. 2. Надточій Б. О. Соціальне страхування у контексті історії / Б. О. Надточій // Соціальний захист. — 2003. — № 3. — С. 29-33. 3. Степанов В. Л. Социальное законодательство О. фон Бисмарка и законы о страховании рабочих в России // В. Л. Степанов // Отечественная история. — 1997. — № 2. — С. 65-66. 4. Догатов В. М. Социальное страхование. Основы советского законодательства о социальном страховании / Догатов В. М. — М.: Гострудиздат. — 1930. — 114 с. 5. Кучма О.Л. Страховий стаж як категорія трудового права і права соціального забезпечення України: Дис... канд. юр. наук / О.Л.Кучма. — Київ. — 2011. — 205 с. 6. Основи законодавства України про загальнообов'язкове державне соціальне страхування / Урядовий кур'єр. — 1998. — № 33-34. 7. Закон України «Про загальнообов'язкове державне медичне страхування» [законопроект від 13.08.2012 р. № 11077] [електронний ресурс] / www.liga.gov.ua файл JF8JP00I.LHT. 8. Закон України від 09.07.2003 р. № 1058 «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування» / Урядовий кур'єр. — 2003. — № 150. 9. Закон України «Про обов'язкову професійну пенсійну систему» [законопроект від 11.07.2008 р. № 1306] [електронний ресурс] / www.liga.gov.ua файл JE1O700A.LHT.

К ВОПРОСУ ОБ ОПРЕДЕЛЕНИИ СОСТОЯНИЯ НАУКИ УГОЛОВНОГО ПРАВА В ПАРАДИГМЕ ПРИОРИТЕТА ПРАВ И СВОБОД ЧЕЛОВЕКА И ГРАЖДАНИНА

Лантинів Ярослав Александрович
к.ю.н., доцент кафедри уголовно-правовых дисциплин Харьковского национального университета имени В. Н. Каразина
e-mail lantinovyaroslav@gmail.com

Ключевые слова: Criminal Law, science, paradigm, civil society, lack of human rights defense in Ukraine

Наблюдения показывают, что подавляющее большинство публикаций, посвященных изложению содержания и выводов уголовно-правовых исследований, начинаются с описания актуальности произведения такой работы. При этом в сравнении с остальной частью работы, объем подобного обоснования представляется, как правило, либо небольшим, либо крайне малым. Поскольку уголовно-правовое научное исследование является, по сути, формулировкой и проверкой гипотезы, то отправной точкой исследования в науке уголовного права, должно быть описание уголовно-правовой проблемы. Одновременно следует учитывать, что если сущность отдельной отрасли науки определяются кругом проблем ею решаемых, то ее социальная роль и значение зависят от взаимосвязи предмета исследований с «запросами общества» (в целом либо отдельной социальной группы). Соответственно,

способность удовлетворять потребности членов общества следует принять в качестве критерия оценки социальной роли и значения, как отрасли науки, так и научных теорий.

Рассмотрение значения уголовного права, как отрасли юридической науки в Украине, целесообразно связать с положениями действующих нормативных актов, как национальных та международных. Если задачу Уголовного кодекса Украины (далее – УК), основываясь на положениях ст. 1, упрощенно можно представить как правовое обеспечение правоохранительной деятельности, то задачей науки уголовного права (опять таки упрощенно) возможно признать исследование закономерностей в человеческой деятельности, являющейся введением, изменением и использованием нормативно-правовых актов об уголовной ответственности. Соответственно уголовно-правовая проблематика охватывает, прежде всего, закономерности человеческой деятельности, содержащей признаки преступлений, а также закономерности правоохранительной и законодательной деятельности в соответствующих аспектах. Таким образом, оценка социальной роли, значения и научной успешности уголовного права, выступающего одним из направлений научного обеспечения правоохранительной и соответствующей законодательной деятельности, должна быть прямо пропорциональна социальной оценке этих видов деятельности. Декларируемой задачей правоохранительной деятельности выступает защита прав и свобод человека и гражданина.

Оценивая правоохранительную деятельность в Украине и ее законодательное обеспечение, не было выявлено ни одной публикации, помимо исходящих от представителей самих таких органов, в которых бы признавалась их адекватность задаче «охранять права человека и гражданина». В то же время широко представлена критика правоохранительных органов в Украине за: а) слабую способность противодействовать преступности; б) применение пыток. Так, в публикациях СМИ говорится о резком росте уровне преступности в 2012 году и обеспокоенности этим общества [1], о достижении преступностью уровня угрозы национальной безопасности [2], о не способности правоохранительных структур обеспечить ни безопасность граждан, ни свою [3]. По данным социологического исследования проведенного Центром Разумкова с 24 по 29 февраля 2012 года, на основании опроса выборки, представляющей взрослое население Украины по основным социально-демографическим показателям, имеется устойчивый спад уверенности граждан Украины в личной защищенности. Одновременно, по сообщению Е. Захарова, сопредседателя Харьковской правозащитной группы, в 2010–2011 гг. количество жалоб на пытки существенно увеличилось [4]. В выступлении Е. Захарова отмечается также факт «переполненности следственных изоляторов» – «в 2010–2011 гг. произошло существенное ухудшение условий содержания в некоторых следственных изоляторах, где количество людей гораздо больше, чем количество мест» [4].

Учитывая вышеизложенное, следует констатировать, что в Украине одновременно присутствуют следующие эффекты: а) «следственные изоляторы переполнены»; б) пытки являются системным признаком правоохранительной деятельности; в) происходит резкий рост преступности; г) граждане чувствуют себя беззащитными. Установив, что вышеуказанные признаки свойственны правоохранительной деятельности, следует признать, что хотя она проводится чрезмерно активно (эффект «а»), однако не приводит к достижению декларируемой задачи «защите прав и свобод граждан» (эффекты «в» и «г»), и, возможно, в действительности и не способна выполнить такую задачу (на что указывает эффект «б»). Соответственно, и научное обоснование такой «правоохранительной» деятельности, фактически, не было направлено на обеспечение прав и свобод человека и гражданина. Тем самым следует признать, что наука уголовного права, в той части, в которой она влияет на правоохранительную деятельность, продемонстрировала свое неудовлетворительное состояние с точки зрения обеспечения приоритета прав и свобод человека и гражданина, декларируемой в действующем национальном законодательстве.

Резюме. Та часть современной науки уголовного права, которая влияет на правоохранительную деятельность, не соответствует задаче охраны прав и свобод человека и гражданина. Использование этого вывода может служить отправной точкой для диагностирования уголовно-правовых проблем и предложения путей их решения.

Литература:

1. Москаль Г. В Украине за год более чем в три раза вырос уровень преступности // Зеркало недели [Электронный ресурс] : <http://zn.ua/UKRAINE/moskal-zayavil-o-bolee-chem-troekratnom-roste-prestupnosti-v-ukraine.html>.

2. Кармазин Ю. Уровень преступности в Украине стал угрожать национальной безопасности // From-UA [Электронный ресурс] : <http://www.from-ua.com/news/6f92b1898428a.html>.

3. Портников В. Путин, Дед Хасан и бочка с цементом [Электронный ресурс] : // Главред / Блоги http://glavred.info/avtorskie_kolonki/putin-ded-hasan-i-bochka-s-cementom.html.

4. Несмотря на отдельные позитивные изменения, проблема остаётся очень тяжёлой / Пытки и жестокое обращение [Электронный ресурс] : // Информационный портал Харьковской правозащитной группы : <http://www.khpg.org/ru/index.php?id=1340746296>.

ДЕЯКІ АСПЕКТИ УЧАСТІ ПРОКУРОРА У СУДОВИХ ДЕБАТАХ

Лапкін Андрій Васильович

кандидат юридичних наук, асистент кафедри організації судових та правоохоронних органів Національного університету «Юридична академія України імені Ярослава Мудрого»

e-mail: an.lapkin@gmail.com

Ключові слова: прокурор, судові дебати, обвинувальна промова, судовий розгляд, кримінальне провадження.

Актуальність дослідження обраної теми зумовлена прийняттям нового КПК України і необхідністю перегляду у зв'язку із цим тактики і методики участі прокурора у кримінальному провадженні на всіх його стадіях, зокрема у судових дебатах.

Участь прокурора у судових дебатах є підсумком всієї його діяльності у судовому розгляді і покликана увібрати у себе всі досягнуті прокурором при цьому результати. При цьому вона узагальнює не лише його попередню діяльність з підтримання державного обвинувачення, а й всю участь у конкретному кримінальному провадженні, оскільки, відповідно до ч. 2 ст. 37 КПК України, прокурор здійснює повноваження прокурора у кримінальному провадженні з його початку до завершення.

Участь прокурора у судових дебатах починається з виголошення ним обвинувальної промови. Ця промова прокурора має містити відповіді на всі ті питання, які суд вирішує при ухваленні вироку. У науковій юридичній літературі звертається увага на те, що послідовність викладення даних елементів, а також їх зміст і обсяг можуть бути різними і являють собою тактичне рішення державного обвинувача у кожній конкретній ситуації [5, с. 166]. Проте, як справедливо наголошує П. М. Каркач, всі вони повинні бути логічно пов'язані між собою: при оцінці суспільної безпеки злочину дається характеристика суспільної небезпеки вчиненого, оцінка заподіяної соціальної шкоди, вони мають бути пов'язані з конкретними фактичними обставинами, які розглядаються [1, с. 140]. Отже, всі елементи обвинувальної промови необхідно сприймати в єдності і цілісності, вони є взаємопов'язаними і логічно взаємообумовленими між собою.

При цьому загальними вимогами до обвинувальних промов, на наш погляд, є такі: